

**Interreg
Europe**

Co-funded by
the European Union

JEWELS TOUR

ХРАНИТЕЛІ СПАДЩИНИ

//KEEPERS OF HERITAGE//

Цей путівник задуманий як спроба осмислити Львівську область крізь призму багатокультурної історії. У центрі уваги — середовища міст та сіл, сформовані внаслідок тривалого співіснування різних етносів і спільнот, зокрема християнської та єврейської традицій, що впливали на розвиток життя в межах регіону. Архітектура, історичні локації, літературні описи та локальні наративи розглядаються як носії зв'язків, які формувалися протягом століть між людьми, локаціями та культурним простором.

This guidebook is intended as an attempt to reflect on Lviv region through the prism of its multicultural history. The focus is on the environments of towns and villages shaped by the long coexistence of different ethnic groups and communities, in particular Christian and Jewish traditions, which influenced the development of life within the region. The architecture, historical sites, literary descriptions, and local narratives are considered to be carriers of the connections formed over centuries between people, places, and the cultural landscape.

ф.742/оп.1/спр.980 Кадастрова карта м. Львова

ТОЧКИ ПЕРЕТИНУ

Белзька громада: Белз, Угнів
Бібрська громада: Бібрка, Нові Стрилища
Бориславська громада: Борислав
Бродівська громада: Броди
Буська громада: Буськ, Топорів
Великомостівська громада: Великі Мости
Глинянська громада: Глиняни
Добромільська громада: Доброміль
Дрогобицька громада: Дрогобич
Жидачівська громада: Жидачів
Жовківська громада: Жовква
Журавненська громада: Журавно
Золочівська громада: Золочів, Сасів
Комарнівська громада: Комарно
Миколаївська громада: Миколаїв
Новороздільська громада: Розділ,
Берездівці

Олеська громада: Олеско
Перемишлянська громада:
Перемишляни
Рава-Руська громада: Рава-Руська
Радехівська громада: Радехів
Рудківська громада: Рудки
Самбірська громада: Самбір
Сколівська громада: Сколе
Сокальська громада: Сокаль
Старосамбірська громада: Старий
Самбір, Стара Сіль
Стрийська громада: Стрий
Турківська громада: Турка
Ходорівська громада: Ходорів
Щирецька громада: Щирець
Яворівська громада: Немирів

CROSSPOINTS

Belz Community: Belz , Uhniv
Bibrka Community: Bibrka, Novi Strilyshcha
Boryslav Community: Boryslav
Brody Community: Brody
Busk Community: Busk , Toporiv
Velyki Mosty Community: Velyki Mosty
Hlynyany Community: Hlynyany
Dobromyl Community: Dobromyl
Drohobych Community: Drohobych
Zhydachiv Community: Zhydachiv
Zhovkva Community: Zhovkva
Zhuravno Community: Zhuravno
Zolochiv Community: Zolochiv, Sasiv
Komarno Community: Komarno
Mykolayiv Community: Mykolayiv
Novyi Rozdil Community: Rozdil, Berezdivtsi

Olesko Community: Olesko
Peremyshlyany Community:
Peremyshlyany
Rava-Ruska Community: Rava-Ruska
Radehiv Community: Radehiv
Rudky Community: Rudky
Sambir Community: Sambir
Skole Community: Skole
Sokal Community: Sokal
Staryi Sambir Community: Staryi Sambir ,
Stara Sil
Stryi Community: Stryi
Turka Community: Turka
Hodoriv Community: Hodoriv
Shchyrets Community: Shchyrets
Yavoriv Community: Nemyriv

[Посилання на мапу/
Link to the map:](#)

БЕЛЗ

Місто Белз фіксується у письмових джерелах з раннього середньовіччя, і є, ймовірно, найдавнішим існуючим містом Львівської області України. Крихітне зараз містечко, в якому нараховують близько 2 тис. мешканців, до 15 ст. було столицею окремої політичної одиниці, Белзького удільного князівства, згодом Белзького воєводства Королівства Польщі. Белз впродовж своєї довгої історії багаторазово ставав предметом суперечок між сусідніми державами від середньовіччя до сучасності, і лише в 1951 р. остаточно увійшов до складу Львівської області, тоді УСРС, а з 1991 р. — незалежної України. В місті збереглося гроно пам'яток історії та архітектури, таких як Аріанська вежа, Замок, Ратуша, руїни монастиря домініканців, церква св. Миколая (колишній костел) та дерев'яна церква св. Параскеви.

/ BELZ

The town of Belz is mentioned in written sources dating back to the early Middle Ages and is probably the oldest existing town in the Lviv region of Ukraine. This tiny town, which now has a population of around 2,000, was the capital of a separate political entity until the 15th century, the Principality of Belz, later the Belz Voivodeship of the Kingdom of Poland. Throughout its long history, Belz has repeatedly been the subject of disputes between neighbouring states from the Middle Ages to the present day. It was only in 1951 that it finally became part of Lviv region of the then Ukrainian SSR, and since 1991, of independent Ukraine. The town has preserved a cluster of historical and architectural sites, such as the Arian Tower, the Castle, the Town Hall, the ruins of the Dominican monastery, St. Nicholas Church (formerly a Catholic church), and the wooden St. Paraskeva Church.

Фото надано надано Управлінням туризму і курортів ЛОДА

місця пам'яті

Белз

Збережені поховання цадиків

Молитовний будинок Ішрей Лев

Міква

Угнів

Будинок колишньої синагоги

sites

Belz

Preserved graves of tzaddikim

Ishre Lev Prayer House Mikvah

Uhniv

The building of the former synagogue

Белз — столиця династії цадиків-чудотворців. Місце, куди прийде машиах за уявленнями белзьких хасидів.

Belz — the capital of the dynasty of miracle-working tzadikim. The place where the Messiah will come, according to the beliefs of the Belz Hasidim.

Коли я згадую
Своє дитинство
То чуюся як уві сні
Як виглядав будиночок
Що сяяв вогнями?
Чи росте ще деревце
Що я давно посадив?

When I recall my childhood,
I feel like I am having a dream.
how does the little house look,
which used to sparkle with lights?

Does the little tree grow which I planted
long ago?

Refrain: Beltz, my little town!
The little house where I spent my
childhood!

The poor little room where I used to
laugh with other children!
Every Shabes I would run to the river
bank to play with other children under
a little green tree. Belz, my little town!

My little town where I had so many fine
dreams!

Ой-ой-ой Белз, моє містечко Белз!
Моя мала батьківщина, де я жив
Де моє дитинство минуло
В бідній кімнатці

Де я сміявся з іншими дітьми
Ой, кожен Шабес я біг
На берег річки щоб бавитися
З іншими дітьми під зеленим деревцем

Ой-ой-ой Белз
Моє містечко Белз
Моя мала Батьківщина, де я жив
Де мав такі чудові сні

*Mein stetele Belz (Моє містечко Белз). Якоб Якобс,
1928. Переклад: Максим Мартин*

[Джерело/Source](#)

люди

Соломон Роках
(рабин)

Хасидська династія в
Угневі

personalities

Sholom Rokeach
(rabbi)

Hasidic dynasty of Uhniv

БОРИСЛАВ

Борислав — місто у Дрогобицькому районі Львівської області, в передгір'ях Карпат. Населення близько 35 тис. осіб (станом на 2025 р.). Забудова міста в основному австрійського (остання чверть 19 — початок 20 ст.) та радянського періодів. Перша письмова згадка про місто датується 1387 р. Історично є центром нафтопереробної промисловості, завдяки осередкам видобудку нафти, газу та озокериту.

/ BORYSLAV

Boryslav is a town in the Drohobych district of Lviv region, located in the foothills of the Carpathian Mountains. It has a population of around 35,000 (as of 2025). The town's architecture is mainly Austrian (late 19th — early 20th century) and Soviet. The first written mention of the town dates back to 1387. Historically, it has been a centre for oil, gas, and ozokerite extraction, as well as the oil refining industry.

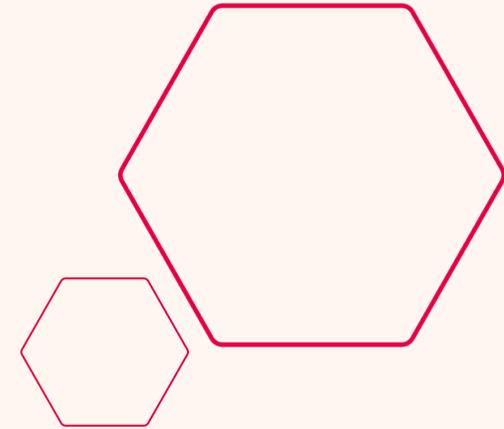
люди

Шевах Вайс
(спікер Кнесету, голова «Яд Вашем»)

Аарон Вайс
(дослідник Голокосту, історик)

Юзеф Ліпман
(науковець, хімік)

о. Анджей Осікович
(рятував євреїв під час Голокосту)

personalities

Shevah Weiss
(Speaker of the Knesset, Chairman of Yad Vashem)

Aaron Weiss
(Holocaust researcher, historian)

Józef Lipman
(scientist, chemist)

Father Andrzej Osikowicz (rescued Jews during the Holocaust)

місця пам'яті

Цвинтар, приватні будинки

Приватний Бейт Мідраш

Нове єврейське кладовище
на Гуковій горі

Будівля колишнього гетто

Будинок Бертольда Байтца

sites

Cemetery, private houses

Private Beth Midrash

New Jewish Cemetery on Hukova
Mountain

The building of the former ghetto

Bertold Beitz House

В ІСТОРІЯХ

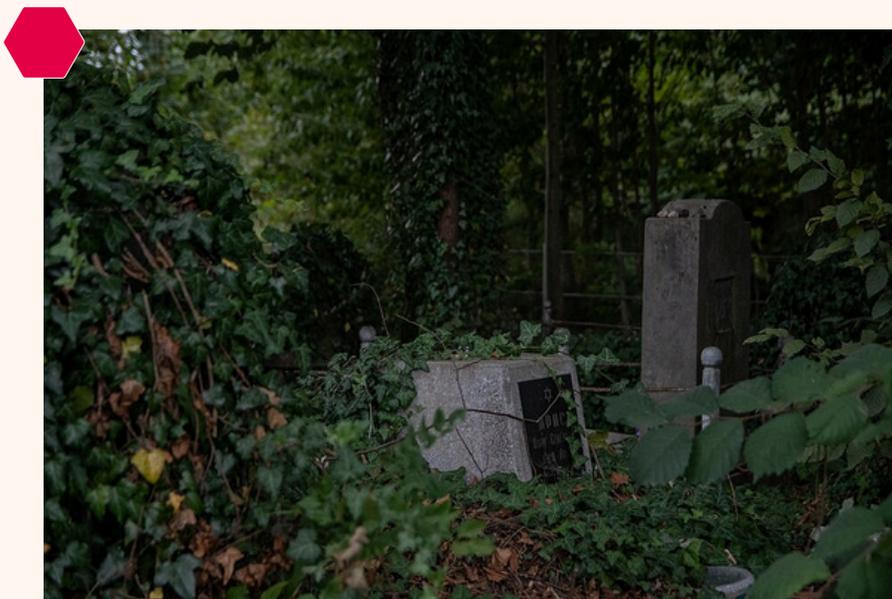
Бориславська кітлинка виглядала тоді ще зовсім не так, як тепер. Бідне підгірське звичайне село розстелювалося невеличкими купками будинків по підніжжі Ділу понад потоком. На пригірках від Бані і Тустанович були поля господарські, а нижче – луки і мочари. Але при всім тім земля була якась не така, як звичайно. Якийсь дивний сопух виходив з неї, особливо теплими вечорами. Весною, коли розтаяли сніги і зм'якла глина, чути було виразно якісь рухи в землі, щось немов тихий віддих, немов пульсування гарячої крові в глибоких, невидимих жилах. Поміж народ ходили слухи, що на тім місці, де стоїть Борислав, були давніми часами великі братобійчі війни, що тут поховано багато люду, невинно побитого, і що трупи щороку силуються встати на світ і силуватися будуть доти, доки не прийде їх час.

Іван Франко. Воєнний Констриктор. (1884 р.). За виданням: Франко І. Я. Зібрання творів у 50-и томах. – К.: Наукова думка, 1978 р.

IN STORIES

In those days the Boryslav hollow was not at all what it is today. The poor Pidhiria village was scattered in groups of huts near the river at the edge of Dil Forest. The village fields lay on the hill slopes, while the meadows and swamps were in the valley. The earth here was not the usual kind. It exuded a mysterious smell, especially on warm summer evenings. When the snow melted in spring and the clay became soft, one could clearly hear a movement in the earth, as if it were sighing, as if its blood were pulsating deep down in invisible veins. The people spoke of times long past when terrible fratricidal battles had been fought on the site of Boryslav. Many innocent people had been killed and buried there, and it was thought that each year their corpses tried to rise up from the earth and would continue doing so until their hour came.

*From Ivan Franko's Boia Constrictor.
Translated by Fainna Solasko*

фото

© Nazarrii Shevchenko, CC BY-SA 4.0

БРОДИ

Броди — місто Золочівського району Львівської області. Засноване як приватне місто родини Жолкевських у 16 ст. Розташовувалося на перетині торговельних шляхів, що сприяло розвитку міста. Ще більший розквіт містечка був спричинений його статусом прикордонного міста на межі двох імперій, Австрійської та Російської, з останньої чверті 18 ст. до 1918 р. У 1867-68 рр. будується залізнична коля Львів-Броди, що стане частиною головної залізниці Австрійської імперії, від кордону з Російською імперією до адриатичного узбережжя. Зараз місто є важливою залізничною станцією на лінії Львів-Рівне, промисловим центром, транзитним вузлом на стику нафтопроводів «Одеса-Броди» та «Дружба». Населення складає близько 23 тис. осіб. В місті зберігся ряд храмів 16-17 ст.

/ BRODY

Brody is a town in Zolochiv district of Lviv region. Founded as a private town of the Żółkiewski family in the 16th century, it was located at the intersection of trade routes, which contributed to its development. The town prospered even more from the last quarter of the 18th century until 1918 as a border town between two empires, the Austrian and the Russian. The Lviv-Brody railway line, which became part of the main railway of the Austrian Empire, stretching from the border with the Russian Empire to the Adriatic coast, was built in 1867-68. Today, the town is an important railway station on the Lviv-Rivne line, an industrial centre, and a transit hub at the junction of the Odesa-Brody and Druzhba pipelines. The population is about 23,000. The town has preserved a number of churches from the 16th-17th centuries.

В ІСТОРІЯХ

Казарма стояла за міським парком. Неподалік від неї, ліворуч, містився окружний суд, навпроти - окружне управління, а за його вчистими старезними мурами - дві церкви - римо-католицька й православна; праворуч від казарми височіла гімназія. Місто було таке маленьке, що його перейшов би за двадцять хвилин.

Йозеф Рот. Марш Радецького (1932 р.)

IN STORIES

The barracks stood behind the municipal park. Next to it on the left was the District Court, and facing it the official enclosure of the District Commissioner's office buildings. Behind those ornate but crumbling walls stood two churches, one Roman Catholic, the other Greek Orthodox. To the right of the barracks stood the grammar school. The town was so small you could cross it in twenty minutes

Joseph Roth. Radetzky March (1932). Translated by Eva Tucker

Збірка Львівського музею історії релігії / Collection of the Lviv Museum of the History of Religion

місця пам'яті

Збережений Новий
єврейський цвинтар

Руїни великої синагоги

люди

Йозеф Рот
(письменник і журналіст)

Цві Гірш Хайес
(рабин, прибічник Просвітництва)

Амалія (Малка) Натансон
(мати Зигмунда Фрейда)

sites

Preserved New Jewish
Cemetery

Ruins of the great
synagogue

personalities

Joseph Roth
(writer and journalist)

Zvi Hirsch Chajes
(rabbi, supporter of the Enlightenment)

Amalia (Malka) Nathanson
(Sigmund Freud's mother)

Brody — a town on the border of empires, the capital of Jewish enlightenment in Ukraine. In the 1850s, a unique artistic phenomenon of Broder singers emerged here. They were the first folk singers and actors to bring folklore beyond the synagogues into the secular world

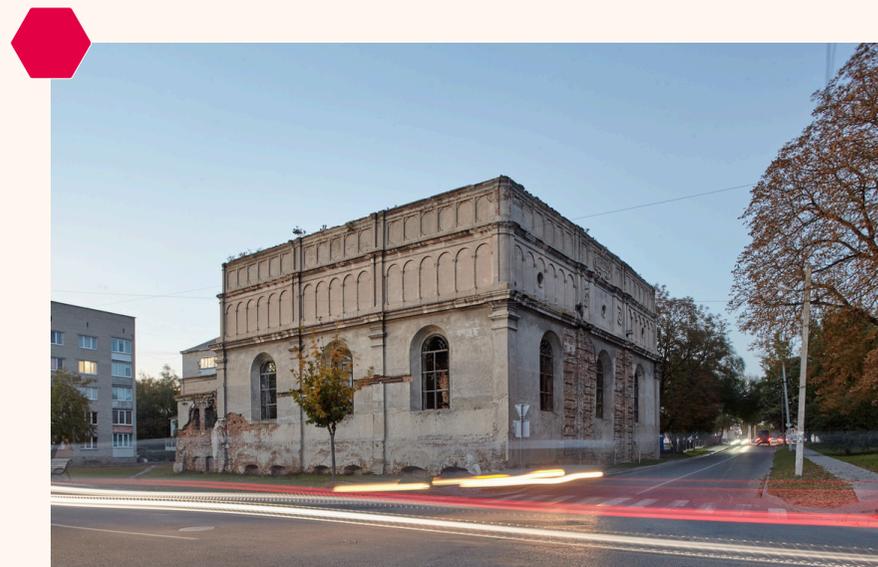

Фото надано автором Романом Шишаком

Броди — місто на кордоні імперій, столиця єврейського просвітництва на території України. У 1850-х роках тут сформувався унікальний мистецький феномен — бродзінгери. Це були перші народні співаки та актори, які вивели фольклор за межі синагог у світський простір.

БУСЬК

Місто Буськ — районний центр Львівської області, розташований за 50 км від Львова. Назва міста походить від річки, на якій воно розташоване — Західний Буг (або від племені бужан, назва якого теж походить від річки Буг). Місто існує принаймні від 9 ст., перша письмова згадка про нього датується 1098 роком. Сьогодні центр міста розташований в стороні від автотраси Київ-Чоп. Економіка міста зосереджена навколо харчової промисловості. Населення станом на 2025 р. становить близько 8 тис. осіб. В місті зберігся ансамбль будівель старої площі Ринок, палац графа Казимира Бадені австрійського періоду, а також унікальні дерев'яні церкви св. Параскеви і св. Онуфрія.

фото

© Сергій Хом'як, CC BY-SA 4.0

місця пам'яті

Буськ

Цвинтар 16 ст.,
(на якому збереглась найстаріша мацева
в континентальній Україні (1520 р.)

Колишня синагога 19 ст.

Топорів

Синагога 18 ст.

/ BUSK

Busk is a district centre of Lviv region, located 50 km from Lviv. The name of the town comes from the river on which it is located — the Western Buh (or from the Buzhany tribe, whose name also comes from the Buh River). The town has existed since at least the 9th century, the first written mention of it dates back to 1098. Today, the town centre is located by the Kyiv-Chop motorway. Its economy is centred around the food industry. The population is around 8,000 as of 2025. The town has preserved the ensemble of buildings of the old Rynok Square, the palace of Count Kasimir Badeni from the Austrian period, and unique wooden churches of St. Paraskeva and St. Onuphrius.

Busk

Cemetery
(16th century with the oldest matzevah
in continental Ukraine, 1520)

sites

Former synagogue
(19th century)

Топорів

18th-century synagogue

фото

© Aeou, CC BY-SA 3.0

Буськ — місто на десятках островів

В ІСТОРИЯХ

Нас чекають на єврейському цвинтарі. Ми супроводжуємо одного з наших друзів, який після блискучої кар'єри у віденській пресі здійснив паломництво до могили свого батька, лікаря з Буска, який провів своє життя, доглядаючи за хворими, допомагаючи та ніжно піклуючись про людей усіх рас та віросповідань.

Як єврей, він допомагав усім нещасним своєї раси, чий страждання тискали його серце багатьма зв'язками спільної історії. Як людина, він безкорисливо служив людству, як можна цілком повірити, бо, судячи з сьогоденного Буска, Буск п'ятдесятирічної давності навряд чи міг гарантувати статок цілителя незліченних хвороб, які Провидіння посилало бідним. Старий дерев'яний будинок, який колись був його домівкою, а тепер сяє шаром свіжої білої фарби, був показаний нам.

Жорж Клемансо. Біля підніжжя Сінаю, Буськ. Кінець 19 ст. З: Sefer Busk; Le-zekher Ha-kehila She-harva: Busk, In Memory of Our Community; ed. Abraham Shayari, Haifa, 1965; Busker Organization in Israel // Книга Буська; пам'яті знищеного кагалу, ред. Авраам Шайярі, Земляцтво Буська в Ізраїлі, Хайфа, 1965, 343 ст. (іврит, їдиш, англійська, польська).

опрацьовано в межах проекту [Shtetl Routes](#)

Busk — a town on dozens of islands

IN STORIES

We are expected at the Jewish cemetery. We accompany one of our friends who, after a brilliant career in the Viennese press, has come on a pilgrimage to the grave of his father, a physician of Busk who had spent his life in nursing, succouring and tenderly caring for the poor of all races and creeds.

As a Jew, he had helped all the unfortunates of his race who suffering had gripped his heart by so many bonds of common history. As a man, he served humanity unselfishly, as one may well believe for, judging from the Busk of today, the Busk of fifty years ago can hardly have assured a fortune to the healer of countless ills that Providence sent to the poor. The old wooden house which had been his home and now resplendent in a coat of fresh white paint, was point out to us.

Georges Clemenceau. At the Foot of Sinai, Busk. Late 19th century. From: Sefer Busk; Le-zekher Ha-kehila She-harva: Busk, In Memory of Our Community; ed. Abraham Shayari, Haifa, 1965; Busker Organization in Israel.

prepared within the [Shtetl Routes](#) project framework

фото © Сергій Хом'як, CC BY-SA 4.0

фото © Рената Ганинець, CC BY-SA 4.0

фото © Сергій Хом'як, CC BY-SA 4.0

фото © Рената Ганинець, CC BY-SA 4.0

ВЕЛИКІ МОСТИ

Місто в Сокальському районі, на півночі Львівської області, колишній районний центр. Населення складає близько 5.5 тис. осіб.

/ VELYKI MOSTY

A town in Sokal district, in the north of Lviv region, a former district centre. The population is approximately 5,500.

Фото надано автором Романом Шишаком

міця пам'яті

Синагога, біля якої складено кілька вцілілих надгробків

sites

Synagogue with several surviving gravestones stacked nearby

ГЛИНЯНИ

Глиняни — стародавнє містечко на Львівщині, найдавніші археологічні пам'ятки якого налічують 20 тис. років. В Середньовіччі Глиняни входили у склад Русі, а з кінця 14 ст., як Руське Воєводство, — до складу Польщі. З Глинян походила Олександра Друцька — дружина київського князя Андрія Гольшанського, мати польської королеви Зофії Ягелло та дружини Молдавського господаря Іллаша I Мушаті — Марії. Єврейська громада в Глинянах в літописних документах згадується вперше в 1474 р., коли згадано єврейського збирача податків **Якова**, та у 1582-1588 рр. — коли згадано збирача податків та **купця Іцхака бен Нахмана (Нахмановича)**.

У 18 столітті у Глинянах та околицях був дуже популярним **месіанський рух Саббатай Зеві**. Згодом розповсюдився рух **Якова Франка**. Глинянські євреї мали власну управу, яка розміщувалася у будівлі, в якій жив равин. З Глинян походили відомі євреї: скрипаль-мультиінструменталіст, композитор, диригент, аранжувальник **Беріш Кац (1880-1964)**, **художник і музикант Іцхак Кац (1908-1981)**, у **1778-1780 рр.** тут жив **фізик Аарон Шломкович**. Тут функціонувала єврейська школа барона Гірша, в якій у 1898-1900 рр. працював вчителем видатний історик Майєр Балабан. За переказами місцевих старожилів у Глинянах були поховані **батьки Нафталі Герц Імбера (1856-1909)** — єврейського поета, автора тексту державного гімну Ізраїлю.

Під час Другої світової війни німецькі окупанти винищили практично усіх місцевих євреїв, а мацевами з окописька вимостили центр міста. Синаногу зруйнували російські окупанти вже після війни. У Глинянах з 1885 р. процвітав килимарський промисел, започаткований греко-католицьким священиком Ф. Решетилівичем, який заклав Ткацьке Товариство у Глинянах. Згодом виникло Польське ткацьке товариство «Килим» у Глинянах під керівництвом Михайла Ратушинського.

/ HLYNYANY

Hlynyany is an ancient town in the Lviv region, whose earliest archaeological sites date back 20,000 years. In the Middle Ages, Hlynyany was part of Rus', and from the end of the 14th century, as the Ruthenian Voivodeship, it was part of Poland. Oleksandra Drutska (Aleksandra Drucka) originated from Hlynyany — she was the wife of Kyiv Prince Andriy Olshanskyi (Andrew Alšėniškiai) and the mother of Polish Queen Sophia Jagiellon and Maria, the wife of Moldavian Ruler Iliáš I Muşat. The Jewish community in Hlynyany is first mentioned in chronicles dating back to 1474, referring to the Jewish tax collector **Jacob**, and in 1582-1588, referring to the tax collector and **merchant Yitzhak ben Nachman (Nachmanowicz)**.

In the 18th century, **the messianic movement of Sabbatai Zevi** was very popular in Hlynyany and its surroundings. Later, **Jacob Frank's** movement spread. The Hlynyany Jews had their own administration, which was located in the building where the rabbi lived. Famous Jews come from Hlynyany, including the violinist-multi-instrumentalist, composer, conductor, and **arranger Berish Katz (1880-1964)**, **the artist and musician Yitzhak Katz (1908-1981)**, and the **physicist Aaron Shlomkovych**, who lived here in **1778-1780**. The Baron Hirsch Jewish School operated here, and the prominent historian Majer Bałaban worked here as a teacher in 1898-1900. According to the legends of local elders, **the parents of Naftali Herz Imber (1856-1909)**, the Jewish poet and author of the lyrics to the Israeli national anthem, were buried in Hlynyany.

During World War II, the German occupiers exterminated almost all the local Jews and paved the town center with matzevot from the cemetery. After the war, the Russian occupiers destroyed the synagogue. From 1885, the carpet-weaving industry flourished in Hlynyany, initiated by the Greek Catholic priest F. Reshetylovych, who founded the Weaving Society there. Subsequently, the Polish weaving society "Kylym" was established in Hlynyany under the leadership of Myhailo Ratushynskyi.

З 1921 р. Михайло Хамула відродив килимарський промисел, який зруйнувала Перша світова війна, до відродження якого долучилися також і євреї, які мали власні ткацькі майстерні: поет Шмуель «Муньє» Надлер, Рахелія Ротфельдова, Юлія Тенненбаум, Іцхак Гребль, Ольга Лінденбаум, К. Герштлер, Д. Насбаум та ін. Мистецтво творення глинянського візерункового текстилю у 2023 р. внесене до списку елементів нематеріальної культурної спадщини України, а глинянське килимарство — найвагоміша мультикультурна та високомистецька складова, яка свідчить про діалог культур у цьому місті. Ця унікальна спадщина представлена у КЗ ЛОР «Історико-краєзнавчий музей» — відділі ткацтва та килимарства у місті Глиняни (директор І. Тимець), у колекції якого є проекти єврейських килимів, а також килими, які стали свідками порятунку євреїв під час Другої світової війни. У 1990-х роках промисловий випуск килимів у Глинянах знову припинився. Дякуючи фірмі «ЗЕНА Глиняни ART Студія» (ФОП М. Флейчук, артменеджерка, художниця З. Шульга), з 2021 р. Глиняни відродили килимарство, в тому числі виготовляють рукотворні килими і за давніми єврейськими зразками.

From 1921, Myhailo Hamula revived the carpet-weaving industry, which had been destroyed by World War I. Jews who had their own weaving workshops also contributed to this revival, namely the poet Shmuel "Munye" Nadler, Rachela Rothfieldowa, Julia Tennenbaum, Yitzhak Grebel, Olga Lindenbaum, K. Gerstler, D. Nasbaum, and others. In 2023, the art of creating Hlynyany patterned textiles was added to the list of elements of Ukraine's Intangible Cultural Heritage, and Hlynyany carpet-weaving is the most significant multicultural and highly artistic component that testifies to the dialogue of cultures in this town. This unique heritage is presented at the History and Local Lore Museum (an institution of the Lviv Regional Council), specifically at the Hlynyany Department of Weaving and carpet-Making (director I. Tymets). Its collection includes designs for Jewish carpets as well as carpets that witnessed the rescue of Jews during World War II. In the 1990s, the industrial production of carpets in Hlynyany ceased once again. Thanks to ZENA Hlynyany ART Studio (owned by M. Fleichuk and managed by artist Z. Shulha), Hlynyany has revived carpet-weaving since 2021, including producing handmade carpets based on ancient Jewish patterns.

Фото з архіву КЗ ЛОР «Історико-краєзнавчий музей» відділ ткацтва та килимарства у місті Глиняни

ДОБРОМИЛЬ

Місто у Самбірському районі Львівської області, відоме з часів раннього середньовіччя. Основою економіки міста історично був видобуток солі. Особливого розквіту і значення в історії України і Польщі місто набуло на початку 17-го ст., завдяки друкарні, заснованій тодішнім власником, вченим-гуманістом Іоаном Гербуртом. В місті збереглися численні архітектурні пам'ятки, зокрема костел Преображення, руїни Низького і Високого замків, арсенал і Ратуша.

В ІСТОРИЯХ

Одне було погано,— він (Швейк) ні з ким не міг порозумітися, і його разом з іншими потягли на Добромиль, де мав початися ремонт дороги через Перемишль на Нижанковичі. В етапній канцелярії в Добромилі їх усіх переписали.

Ярослав Гашек. Пригоди бравого вояка Швейка, 1923 р.

IN STORIES

But it was his ill luck that he could not make himself understood by any of them and was dragged off with the others to Dobromil, from where the railway line running through Przemyśl in the direction of Niżankowice was to be repaired. In the office at the transit point of Dobromil the prisoners were registered one by one.

Jaroslav Hašek. The Good Soldier Švejk and his Fortunes in the World War. Translated by Cecil Parrott, 1973

/ DOBROMYL

A town in Sambir district of Lviv region, known since the early Middle Ages. Historically, its economy was based on salt mining. The town rose to particular prominence and significance in the history of Ukraine and Poland at the beginning of the 17th century due to the printing house founded by its then owner, the scholar and humanist Jan Herburt. The town has preserved numerous architectural monuments, including the Church of the Transfiguration, the ruins of the Lower and Upper Castles, the arsenal, and the Town Hall.

sites

Memorial wall made of the cemetery gravestones

місця
пам'яті

Стіна пам'яті з надгробків цвинтаря

ФОТО

© Adressua, CC BY-SA 4.0

ДРОГОБИЧ

Дрогобич — місто єврейського капіталізму

Історія міста сягає 11 ст., хоча перша письмова згадка про нього датована пізнішим періодом. Свідченням його давньої історії залишається дзвіниця костелу св. Варфоломія в історичному центрі, що в минулому була вежею укріплення давньоруського часу. Місто історично було важливим торгівельним центром і осередком видобутку солі. На його території нині розташоване найстаріше промислове підприємство України, Дрогобицький солеварний завод. В період панування над містом Габсбурзької монархії, місто досягнуло особливого розквіту завдяки близькості до центрів видобутку нафти і курортних містечок. В радянський час до 1959 р. було обласним центром Дрогобицької області. На сьогоднішній день — центр Дрогобицького району Львівської області України з населенням близько 73 тис. осіб.

Фото надано надано Управлінням туризму і курортів ЛОДА

Фото надано надано Управлінням туризму і курортів ЛОДА

/ ДРОГОБИЧ

Drohobych — a city of Jewish capitalism

The history of the town dates back to the 11th century, although the first written reference to it comes from a later period. The bell tower of St. Bartholomew's Church in the town centre, which was once a fortification tower in ancient Rus, remains a testament to the town's ancient history. Historically, the town has been an important trading centre and salt production hub. The oldest industrial enterprise in Ukraine, the Drohobych Salt Plant, is presently located on its territory. During the period of Habsburg rule, the town flourished due to its proximity to oil production centres and resort towns. During the Soviet era, it was the regional centre of the Drohobych region until 1959. Today, it is the centre of the Drohobych district in the Lviv region of Ukraine, with a population of about 73,000

місця пам'яті

Відреставрована хоральна синагога

Збережене старе місто

Збережений єврейський цвинтар

Прогресивна синагога «Ор Хаїм»

Молитовні доми

Музей Бруно Шульца

Єврейський сиротинець

Єврейська лікарня

sites

Restored choral synagogue

Preserved old town

Preserved Jewish cemetery

Or Chaim Progressive Synagogue

Houses of prayer

Bruno Schulz Museum

Jewish orphanage

Jewish hospital

люди

Мауріцій Готліб
(художник)

Ефраїм Мозес Лілієн
(художник, графік та ілюстратор)

Бруно Шульц
(письменник та художник)

personalities

Maurycy Gottlieb
(artist)

Ephraim Moses Lilien
(artist, graphic artist and illustrator)

Bruno Schulz
(writer and artist)

В ІСТОРИЯХ

Як це висловити? У той час як інші міста розвинулися в економіку, вирости у статистичні цифри, в рахунки, наше місто зійшло в саму есенційність. Тут нічого не відбувається просто так, нічого не трапляється без глибокого сенсу й попереднього осмислення. Тут події — не ефемерний фантом на поверхні, тут вони сягають коренями глибинних сутностей. Тут щохвилини вирішується щось визначне — зразково і навіки віків. Тут усі справи діються тільки раз і незворотно. Тому на всьому, що тут відбувається, лежить аж така поважність, аж стільки глибоко акцентованого смутку.

Бруно Шульц.
Республіка Мрії, 1937. пер. Ю. Андруховича.

IN STORIES

How to express this in words? Where other towns developed into economies, evolved into statistics, quantified themselves – ours regressed into essence. Nothing happens here by chance, nothing results without deep motive and premeditation. Here events are not ephemeral surface phantoms; they have roots sunk into the deep of things and penetrate the essence. Here decisions take place every moment, laying down precedents once and for all. Everything that happens here happens only once and is irrevocable. This is why such weightiness, such heavy emphasis, such sadness inheres in what takes place.

Bruno Schulz.
The Republic of Dreams, 1937. Translated by Walter Arndt

Фото надано надано Управлінням туризму і курортів ЛОДА

ЖОВКВА

Жовква заснована як приватне місто родиною Жолкевських по сусідству з давньоруськими поселеннями Винники та Глинсько у 1594 році. Розташоване на північ від Львова, з яким має залізничне і автомобільне сполучення. В основі планування центральної частини Жовкви лягли ідеї італійського архітектора і будівничого П'єтро Катанео про ідеальне місто-фортецю. Такі міста зображали на планах, також, на тлі контуру людської фігури, де цитадель міста, наприклад, співвідноситься з головою, ринкова площа з шлунком, а головна церква з серцем. В місті збереглися такі пам'ятки історії та архітектури як площа Ринок з замком і Ратушею, костел св. Лаврентія, оборонна синагога, Домініканський і Василянській монастирі та дерев'яна церква Пресвятої Трійці, що робить його надзвичайно привабливим туристичним об'єктом. Населення міста складає близько 13 тис. осіб.

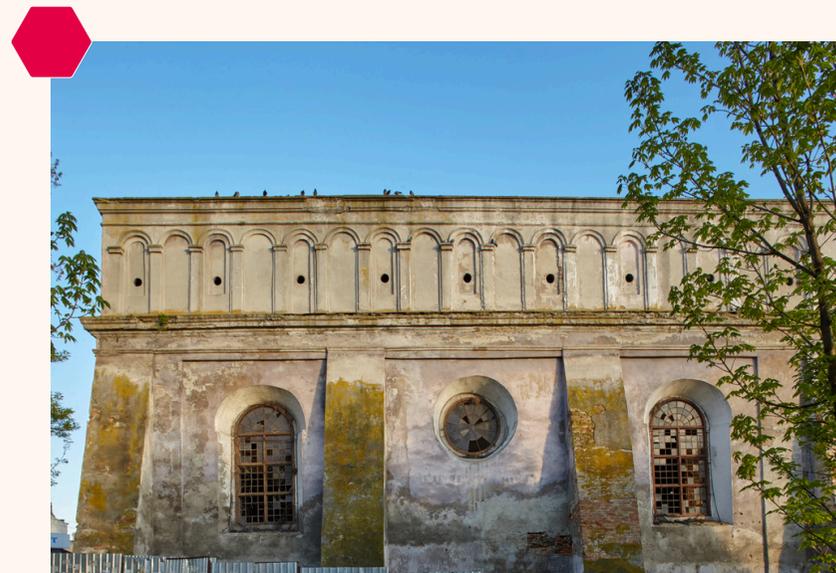

Фото надано автором Романом Шишаком

/ZHOVKVA

The town was founded by the Żółkiewski family as a private town in 1594, next to the ancient Rus' settlements of Vynnyky and Hlynsko. Located north of Lviv, it is connected to the city by rail and road. The planning of the central part of Zhovkva was based on the ideas of the Italian architect and builder Pietro Catanéo about the ideal fortress town. Such towns were depicted on plans, also against the outline of a human figure, where the town's citadel, for example, corresponds to the head, the market square to the stomach, and the main church to the heart. Historical and architectural landmarks such as Market Square with the castle and Town Hall, St. Lawrence Church, the defensive synagogue, Dominican and Basilian monasteries, the wooden Church of the Holy Trinity, etc. have been preserved in the town, making it an exceptionally attractive tourist destination. The population of the town is approximately 13,000.

місця пам'яті

Оборонна синагога, за зразком якої будуються синагоги у світі

Перша єврейська друкарня в Україні

Будинки на торговій площі з мезузами

sites

The defensive synagogue, which serves as a model for synagogues around the world

The first Jewish printing house in Ukraine

Buildings on the market square with mezuzahs

В ІСТОРІЯХ

У підтіннях будинків на площі знаходилися крамниці та житлові кам'яниці. Площа була серцем міста, від якого розходилися вулиці на всі сторони світу. На площі стояв і фарний костел, а в ньому (як говорилося) – дорогі ікони та пам'ятки мистецтва, покриті золотом та діамантами. Звідти через браму можна було перейти до Глинської вулиці, а згодом по мосту перейти річку Свиню і дійти до парку або повернути на Пекарську вулицю, на якій стояв Белзер Хойз, тобто дім хасидів із Белза. На кінці вулиці знаходилася пекарня – запахи різноманітної випічки дурманили мешканців. На Пекарській ми святкували Сімхат Тора (Свята Радості Тори), і тоді гучно лунали хасидські наспіви.

Опрац. Ярон Кароль Беккер на основі: Sefer zikaron Zolkiew (івр. Книга пам'яті Жовкви), Єрусалим 1969

опрацьовано в межах проекту [Shtetl Routes](#)

personalities

Uri Feibush (Fayvesh) —
printer (17th century)

Nachman Krochmal
*(philosopher, Haskalah —
Enlightenment)*

Meir Letteris
(poet, publisher)

Zvi Hirsch Chajes
(rabbi, enlightener — Haskalah)

Shimshon Bloch
(Haskalah — Enlightenment)

люди

Урі Фе(а)йбуш (ц)
(друкар [17ст.]

Нахман Крохмаль
*(філософ, Хаскала —
Просвітництво)*

Меір Леттеріс
(поет, видавець)

Цві Гірш Хайес
(рабин, просвітник — Хаскала)

Шимшон Блох
(Хаскала — Просвітництво)

IN STORIES

There were shops and tenement houses in the arcades of the buildings on the square. The square was the heart of the town, with streets running out in all directions. The parish church stood on the square, and inside it (as it was said) were expensive icons and works of art covered in gold and diamonds. From there, you could go through the gate onto Hlynska Street, and then cross the bridge over the Svynya River to reach the park, or turn onto Pekarska Street to find Belzer Hoyz, the house of the Hasidim from Belz. At the end of the street was a bakery – the smells of various baked goods enchanted the residents. On Pekarska Street, we celebrated Simchat Torah (the Festival of Joy of the Torah), and Hasidic songs rang out loudly.

Yaron Karol Becker based on: Sefer zikaron Zolkiew (Hebrew). Book of memory of Zhovkva, Jerusalem 1969

prepared within the [Shtetl Routes](#) project framework

Фото надано автором Романом Шишаком

ЖУРАВНО

В давнину — місто, відоме ще з початку 15 ст., та яке у 1563 р. отримало Магдебурзьке право. Населення сьогодні складає близько 3 тис. осіб.

/ ZHURAVNO

A rural-type settlement in the south of Lviv region, in Stryi district. In the past, it was a town known since the 15th century. It was granted Magdeburg Rights in 1563. Its population is around 3,000.

об'єкти

Частково збережений цвинтар

Журавненський скарб синагогального срібла

tangible heritage

Partially preserved cemetery

The Zhuravno Synagogal Silver Treasure

Корона на Тору. Австрійська імперія, Відень, 1858 р., автор **Фрідріх Георг Тріш**.

Подарована синагозі Журавно у 1876 р. Випадково знайдена при земляних роботах у 1976 р. на місці, де до Другої світової війни стояла синагога.

Crown on Torah. Austrian Empire, Vienna, 1858, by **Friedrich Georg Trisch**.

Gifted to the Zhuravno Synagogue in 1876. It was accidentally found during earthworks in 1976 at the site where the synagogue stood before World War II.

ЗОЛОЧІВ

Золочів є районним центром, розташованим на сході Львівської області. Місто розташовано на автотрасі Львів-Тернопіль-Умань, має залізничну станцію. Відоме своїми пам'ятками архітектури, перлиною серед яких є Золочівський замок, фортеця 17 ст. Найстарішою будівлею міста є Боярський двір, резиденція власника міста, який вперше згадується у 1423 р. Населення сьогодні складає близько 24 тис. осіб.

об'єкти

Частково збережений цвинтар по вул. Львівській

Сасів

Срібне мережевоплетіння
(галун, іспанське плетиво)

Столиця сасівської
хасидської династії

люди

Нафталі Імбер
(поет, автор гімна Держави
Ізраїль)

САСІВ

Село в Золочівському районі Львівської області, з населенням трохи більше 700 осіб. В 17 ст. мало статус містечка, назване на честь гербу Сас, яким користувався Іван Данилович, тодішній власник. В селі збереглося ряд пам'яток, таких як дерев'яна церква св. Миколая 15 ст., неоготичний костел Іоана Хрестителя та вали колишнього замку.

В ІСТОРІЯХ

Сьогодні була середа, тобто базарний день у Золотогороді, і корчма була переповнена селянами, євреями, торговцями худобою і конокрадами.

Йозеф Рот. Фальшива вага. Історія одного айхмістра. пер. Ю. Прохаська. Львів, 2005.

/ ZOLOCHIV

Zolochiv is a regional centre located in the east of Lviv region. The town lies on the Lviv-Ternopil-Uman motorway and has a railway station. It is known for its architectural monuments, with the gem among them being the Zolochiv Castle, a 17th-century fortress. The oldest building in the town is the Boyar Court, the residence of the town's owner, which was first mentioned in 1423. The population is about 24,000.

tangible heritage

Partially preserved cemetery on Lvivska Str.

Sasiv

Silver-thread lace
(galloon, Spanish braid)

The capital of the Sassov Hasidic dynasty

personalities

Naftali Imber,
(poet, author of the national anthem of the State of Israel)

/ SASIV

A village in Zolochiv district of Lviv region with a population of just over 700 people. In the 17th century, it had the status of a town named after the Sas coat of arms used by its owner at the time, Ivan Danylovych. The village has preserved a number of landmarks, such as the wooden Church of St. Nicholas from the 15th century, the neo-Gothic Church of John the Baptist, and the ramparts of a former castle.

IN STORIES

It was Wednesday that day and market day in Zlotograd, so the inn was full of peasants, Jews, cattle-dealers and horse-copers.

Joseph Roth. Weights and Measures. Translated by David Le Vay. Penguin Classics, 2017.

РОЗДІЛ

Селище в Стрийському районі Львівської області, з населенням бл. 2.3 тис. осіб, колись місто. З визначних пам'яток збереглися палац Ржевуських-Ланцкоронських, Костел Кармелітів та вокзал 1955 р.

/ ROZDIL

A settlement in the Stryi district of Lviv region, with a population of about 2,300, once a town. Notable landmarks preserved include the Rzewuski and Lanckoroński Palace, the Carmelite Catholic Church, and the 1955 railway station.

люди | Айзек(Ісаак) Цукерберг
(прапрадід Марка Цукерберга)

personalities | Eizek Zukerberg
(Mark Zuckerberg's great-great-grandfather)

місця пам'яті | Синагога
Залишки цвинтаря

sites | Synagogue
Remains of a cemetery

НЕМИРІВ

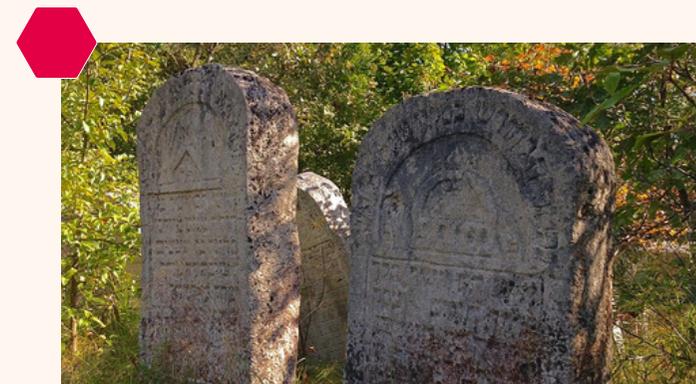
Селище міського типу у Яворівському районі Львівської обл., біля кордону з Польщею. Відоме своїми сірководневими джерелами, на яких виник і функціонує бальнеологічний курорт. В 16 ст. — місто, що користувалося привілеями Магдебурзького права.

/ NEMYRIV

An urban-type settlement in Yavoriv district of Lviv region, near the border with Poland. In the 16th century, it was a town that enjoyed the privileges of Magdeburg Rights. It is known for its hydrogen sulphide springs. A balneological resort was established and operates here.

місця пам'яті | Великий єврейський цвинтар 17-20 ст.

sites | Large Jewish cemetery of the 17th-20th centuries

фото

© AlevYansen, CC0

ОЛЕСЬКО

Олесько існує, ймовірно, з часів монгольської навали у середині 13 ст. За переказом в Олеську, яке на той час було островом серед боліт, сховалися рештки населення знищеного монголами давньоруського міста Пліснесько. З того часу містечко і невеличкий замок на пагорбі над ним прожили до нашого часу довгу і бурхливу історію. Достатньо згадати те, що лише за 17 ст. в Олесько народилося два королі Польщі, Ян Собеський і Міхал Вишневецький, та, ймовірно, гетьман України Богдан Хмельницький. Крім замку в містечку збереглися оборонний костел св. Трійці, монастир капуцинів та синагога.

/ OLESKO

Olesko has probably existed since the Mongol invasion in the mid-13th century. The legend says that the people who survived the Mongol destruction of the Old Rus' city of Plisnesko hid in Olesko, which was an island amid the marshes at the time. Since then, the town and the small castle on the hill above it have experienced a long and turbulent history. It is enough to recall that two kings of Poland, Jan Sobieski and Michał Wiśniowiecki, were born in Olesko in the 17th century alone, as was probably the hetman of Ukraine, Bohdan Hmelnytskyi. In addition to the castle, a defensive church of the Holy Trinity, a Capuchin monastery, and a synagogue have been preserved in the town.

місця пам'яті

Синагога

Місце колишнього єврейського цвинтаря

sites

Synagogue

Site of former jewish cemetery

ФОТО

© РЕНАТА ГАНИНЕЦЬ, CC BY-SA 4.0

ПЕРЕМИШЛЯНИ

Перемишляни — містечко на південному сході Львівської області, районний центр, розташований на річці Гнила Липа. Згадується в джерелах з 15 ст. Завдяки розташованим неподалік Свірзькому замку та Свято-Успенській Унівській Лаврі є туристичним центром. В самому містечку можна оглянути церкву Петра і Павла (колишній костел домініканців) та рештки міських укріплень. Населення міста становить близько 7 тис. осіб.

/ PEREMYSHLYANY

Peremishlyany is a town in the south-east of Lviv region and a district centre located on the Hnyla Lypa River. It is mentioned in sources from the 15th century. Due to the nearby Svirzh Castle and the Univ Holy Dormition Lavra, it is a tourist centre. Within the town, you can visit the Church of Peter and Paul (formerly a Dominican Catholic church) and the remains of the town's fortifications. The population is about 7,000.

місця пам'яті

Рештки цвинтаря

Перемишлянська хасидська династія

Охель цадика Маєр'ла на цвинтарі

люди

Фаїна Ляхер
(*Анна Ляхер, сестра Марія*)

Вільгельм Райх
(*психоаналітик*)

Омелян Ковч
(*парох Майданека, за легендою врятував у 1941 р. майбутнього лідера Белзьких хасидів*)

sites

Remains of the cemetery

Premishlan Hasidic dynasty

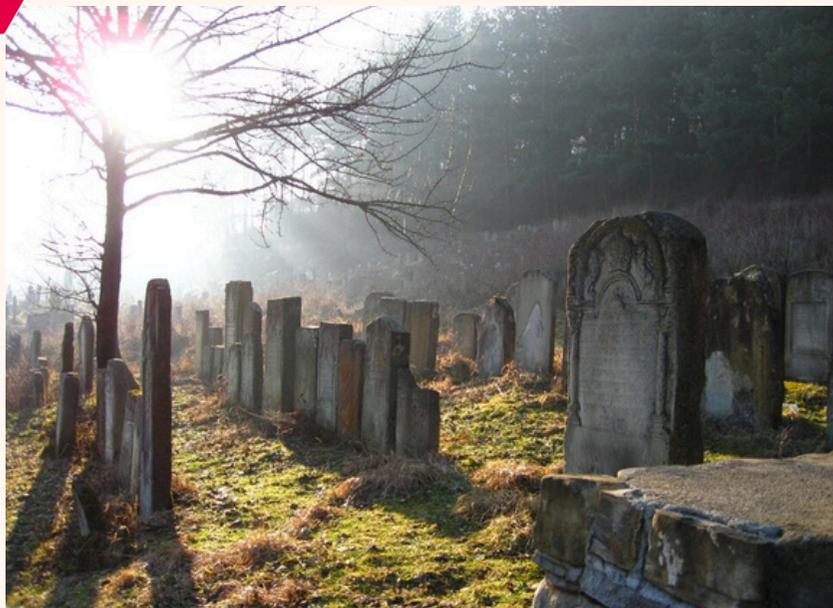
Ohel of the tzaddik Meir'l at the cemetery

personalities

Faina Lyacher
(*Anna Lyacher, sister Maria*)

Wilhelm Reich
(*psychoanalyst*)

Omelyan Kovch,
(*the parish priest of Majdanek. According to legend, he saved the future leader of the Belz Hasidim in 1941*)

фото

© Оксана Винник, CC BY-SA 4.0

об'єкти

Самбір

Дві синагоги, одна з яких 18 ст.

Старий Самбір

Збережений і
відновлений цвинтар

Синагога 18 ст.

фото

© Adressua, CC BY-SA 4.0

фото

© Adressua, CC BY-SA 4.0

фото

© Рената Ганинець, CC BY-SA 4.0

sites

Sambir

Two synagogues, one
from the 18th century

Staryi Sambir

Preserved and restored
cemetery

18th-century synagogue

СКОЛЕ

Сколе — місто в Стрийському районі Львівської області, в долині ріки Опір. Вперше згадується у письмових джерелах в 14-му столітті. Історично торгівельне містечко на шляху через карпатські перевали, Сколе зберігає своє транзитне значення — через нього проходять автошляхи Київ-Чоп та Львів-Мукачево, а також залізнична лінія Львів-Ужгород. Центр лісозаготівлі і деревообробної промисловості, також має значення як курорт і туристичний об'єкт. Населення містечка — близько 6 тис. осіб.

/ SKOLE

Skole is a town in Stryi district of Lviv region located in the valley of the Opir River. It was first mentioned in written sources in the 14th century. Historically a trading town on the route through the Carpathian passes, Skole retains its transit importance as the Kyiv-Chop and Lviv-Mukachevo motorways, as well as the Lviv-Uzhorod railway line, pass through it. It is a centre for logging and woodworking, and is also known as a resort and tourist destination. The town has a population of around 6,000.

місця пам'яті

Палац Гредлів
Цвинтар біля
Палацу Гредлів

sites

Groedel palace
Cemetery near the
Groedel palace

люди

Барони фон Гредль
(лісорозробники)

personalities

Barons von Groedel
(timber industrialists)

IN STORIES

There are still some “former people” in Galicia from the good old Austrian days. For instance, who, out of the hundreds of figures, knows those cultural and social activists who have re-entered public life since the Austrian period? Now, after the election, they are running around, strangers in their own circle, and do not know what to do with themselves. Who knows about the so-called Jewish princesses, ladies from the old Austrian world who cannot cope with the present? Does anyone know that there are still old Jewish barons in Galicia, holding on to their medals, ranks, and honorary titles as Jews, lehavdil, to the Torah? It is my honour to present “His Excellency” Baron von Gredl. Many years ago, the old Baron came here from Romania, with a bunch of all possible orders and rapiers, and, of course, got on well with the “Austrian authorities”. He was on familiar terms with old Franz Joseph, or so they say in Skole.

*Jewish barons Groedel of Skole
Excerpt from Yoel Mastboym's book “Galitsiye”, Warsaw, 1928*

В ІСТОРІЯХ

Зі старих добрих австрійських часів у Галичині лишився ряд “колишніх людей”. Хто, наприклад, знає у нас з сотні постатей, культурно-суспільних діячів, що після австрійських часів ще раз втягнулися у публічне життя? Зараз, після виборів вони крутяться довкола, чужі у своєму колі, і не знають що з собою робити. Хто знає про ряд “єврейських принцес” (так їх називають), дам з старого австрійського світу, які не можуть собі дати раду з сьогоденням? Чи знає хто, що в Галичині ще лишилися старі єврейські барони, які тримаються своїх медалей, рангів і почесних титулів, як єврей, лехавділ, Тори? Я маю честь вам представити “Його екселенцію” Барона фон Гредля. Багато років тому старий барон прибув сюди з Румунії, з купою всіх можливих орденів, рапірами, і, само собою зрозуміло, добре ужився з “австрійською владою”. Він був на “ти” зі старим Францом Йозефом, так розповідають в Сколе.

*Єврейські барони Гредлі зі Сколе
Уривок з книжки Йоеля Мастбойма «Галичина», Варшава, 1928
(переклад з ідишу Владислави Москалець)*

СОКАЛЬ

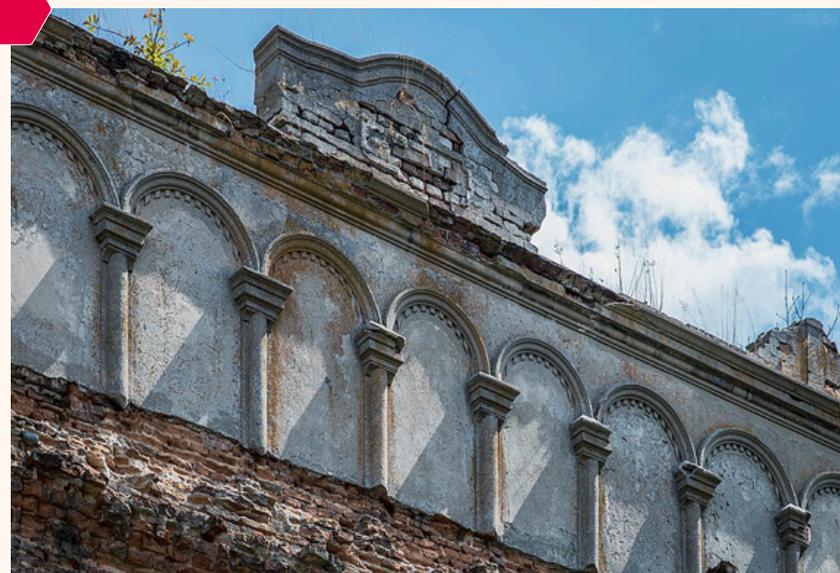
Місто на півночі Львівської області, у Шептицькому районі, розташоване на березі р. Західний Буг. Вперше згадується в джерелах в 11 ст. В місті збереглася історична забудова, зокрема монастирі бернардинів і бригідок, церква св. Миколая. Населення міста близько 20 тис. осіб. Пов'язане залізничним сполученням з обласним центром.

Фото надано автором Романом Шишаком

/ SOKAL

A town in the north of Lviv region, located in Sheptytskyi district on the banks of the Western Buh River. First mentioned in sources from the 11th century. The town has preserved its historical buildings, including the Bernardine and Bridgettine monasteries and St. Nicholas Church. Its population is around 20,000. It is connected by rail to the regional centre.

фото

© Сергій Хом'як, CC BY-SA 4.0

місця пам'яті

Оборонна синагога 18 ст.

Збережені окремі
надгробки з цвинтаря

Нова синагога 19 ст.

personalities

Roman Selskyi, husband of
Ukrainian artist of Jewish descent
Margit (Reich) Selska
(artist)

Nestor Snyadanko
(Righteous Among the Nations)

люди

Роман Сельський, чоловік
української художниці
єврейського походження Маргіт
Сельської (Райх)
(художник)

Нестор Сняданко
(Праведник народів світу)

sites

The 18th-century
defensive synagogue

Some gravestones from
the cemetery

New 19th-century
synagogue

Фото надано автором Романом Шишаком

В ІСТОРИЯХ

Нестор Сняданко, українець із Сокаля, та Антонія Грубер, єврейка зі Львова, познайомилися під час навчання у Львівському університеті. Під час нацистської окупації Львова Нестор, працюючи в міській управі, допомагав родині Антонії їжею та інформацією. У 1942 році він урятував Антонію від загибелі, сховавши її у своїй квартирі, де вона переховувалася протягом двох років. Після визволення міста у 1944 році вони одружилися та згодом емігрували до Ізраїлю. На знак солідарності з дружиною Нестор змінив ім'я на Йосеф і взяв її прізвище — Грубер. Подружжя жило в Хайфі, де Антонія викладала музику.

Їхній син Фреді Грубер став відомим ізраїльським тележурналістом і документалістом. У 2013 році він відвідав Сокаль і заснував щорічну премію для учнів Сокальської гімназії. Перед смертю Антонія Грубер сказала про Нестора Сняданка: «Він пішов за мною в моєму житті, коли поїхав зі мною в Землю Ізраїлю, тому і я послідую за ним у своїй смерті». Антонія померла в березні 2012 року у віці 96 років. Згідно з її волею, її поховали поруч із чоловіком. Напис на надгробку: «Антонія Грубер, врятована під час Голокосту Нестором Сняданком, Праведником народів світу».

джерело: https://zaxid.net/dolayuchi_smert_n1510117/amp

IN STORIES

Nestor Snyadanko, a Ukrainian from Sokal, and Antonia Gruber, a Jewish woman from Lviv, met while studying at Lviv University. During the Nazi occupation of Lviv, Nestor, who worked in the city administration, helped Antonia's family by providing them with food and information. In 1942, he saved Antonia from death by hiding her in his apartment, where she remained in hiding for two years. Following the liberation of the city in 1944, they married and later emigrated to Israel. As a sign of solidarity with his wife, Nestor changed his name to Joseph and took her surname, Gruber. The couple lived in Haifa, where Antonia taught music.

Their son, Freddie Gruber, became a well-known Israeli television journalist and documentary filmmaker. In 2013, he visited Sokal and set up an annual award for students of the Sokal Gymnasium. Before her death, Antonia Gruber said of Nestor Snyadanko: 'He followed me in my life when he travelled with me to the Land of Israel, so I will follow him in my death.' Antonia died in March 2012 at the age of 96. In accordance with her wishes, she was buried next to her husband. Inscription on the gravestone reads: 'Antonia Gruber, saved during the Holocaust by Nestor Snyadanko, Righteous Among the Nations'

source: https://zaxid.net/dolayuchi_smert_n1510117/amp

СТРИЙ

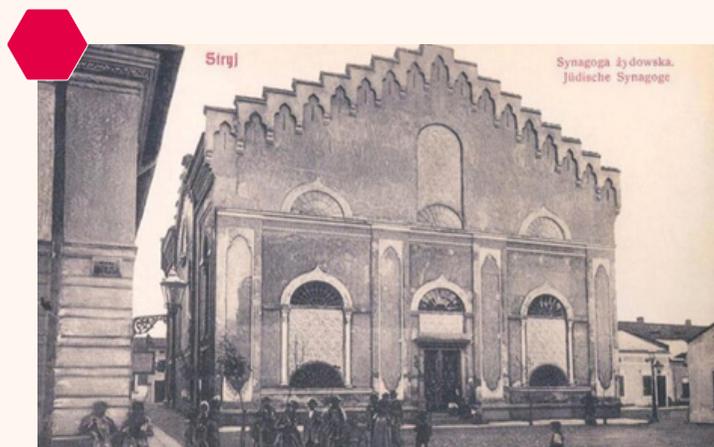
Стрий — районний центр на півдні Львівської області, в передгір'ях Карпат, на березі ріки Стрий. Згадується в джерелах як центр на перетині торгівельних шляхів з останньої чверті 14 ст. На сьогодні важливий промисловий центр і транспортний вузол з населенням порядку 55 тис. осіб. З 1875 р. особливу роль у житті та розвитку міста відіграє залізниця. Найстарішою будівлею міста є костел Різдва Пресвятої Богородиці 14 ст. В центрі міста добре збережена забудова австрійського періоду, кінця 19 — початку 20 ст.

люди

Юліан Стрийковський
(Песах Штарк)

personalities

Julian Strykowski (Pesach Stark)

/STRYI

Stryi is a district centre in the south of Lviv region, in the foothills of the Carpathians, on the banks of the Stryi River. Sources mention it as a centre at the intersection of trade routes from the last quarter of the 14th century. Today, it is an important industrial and transport hub with a population of around 55,000. The railway has played a special role in the life and development of the town since 1875. The town's oldest building is the 14th-century Church of the Nativity of the Blessed Virgin Mary. The town centre has well-preserved buildings from the Austrian period of the late 19th and early 20th centuries.

місця пам'яті

Садиба підприємця-мецената Зеліґа Борака

Будинок для візитів бургомістра Фрухтмана

Сінема «Едісон» Вільгельма Маєра

Старий єврейський цвинтар

The estate of entrepreneur and patron Selig Borak

Mayor Fruchtmann's Reception House

Edison Cinema of Wilhelm Mayer

Old Jewish cemetery

sites

Єврейська бурса

Вілла Лавтербаха

«Віденська кав'ярня» Йозефа Розенберґа

Пасаж Гольдмана

Руїни Великої синагоги

Бейт Мідраш

Jewish bursary

Lauterbach Villa

Josef Rosenberg's Viennese Café

Goldman Passage

Ruins of the Great Synagogue

Beth Midrash

В ІСТОРІЯХ

На північному боці стояла висока синагога, схожа на стодолу. То була найбільша й найпоказніша божниця в місті. Вона могла вмістити до тисячі віруючих. Внизу молилися чоловіки, на другому поверсі, на галереях із віконцями – жінки. Зі стелі звисали, яскраво освітлюючи інтер'єр, багатораменні латунні жирандолі.

Вдень світло потрапляло всередину крізь великі венеціанські вікна, увінчані вгорі барвистим вітражем. Лавки мали пульпіти для молитовників. Стелю підтримували високі прямокутні колони. У центрі містився белемер – високе підвищення, оточене майстерною огорожею із металевого мережива. На продовгастому столі в суботу читали відповідні уривки з Тори. На східній стіні, привілейованій, яка вказувала напрямок на Єрусалим, оксамитова, розшита золотом завіса заслоняла Ковчег Завіту, в якому зберігалися сувої Завіту. На помальованих у голубий колір стінах тяглися довкола розписи, ілюстрації до Старого Завіту. Найбільше запав мені в пам'ять образ Ноевого ковчега, до якого парами входять леви й ведмеді, а ще жертвопринесення Ісаака, Мойсей із кам'яними скрижалями в руках... Плафон Мікеланджело в Сікстинській капелі не зродив у мені такого захопливого захвату, як побачені дитячими очима тварини, котрі входили до Ноевого ковчега парами, не примітивні, а просто недолугі богомази єврейських кустарів. У 1956 році я заїхав до Стрия на зворотному шляху з Києва. Красиву, історичну синагогу советська влада перетворила на склад...

*Юліан Стрийковський. Інтерв'ю з Піотром Шевцем, 1991.
Переклад з польської Андрія Павлишина.*

IN STORIES

On the north side stood a tall synagogue, resembling a barn. It was the largest and most impressive synagogue in the town. It could accommodate up to a thousand worshippers. Men prayed downstairs, while women prayed on the second floor, in galleries with small windows. Multi-armed brass chandeliers hung from the ceiling, brightly illuminating the interior. During the day, light streamed in through the large Venetian windows crowned with colourful stained glass at the top...

On the eastern wall, which was privileged because it pointed towards Jerusalem, a gold-embroidered curtain covered the Ark of the Covenant, in which the Torah scrolls were kept. Along the blue-painted walls ran murals depicting scenes from the Old Testament. What stands out most in my memory is the image of Noah's Ark, with lions and bears entering in pairs, as well as the sacrifice of Isaac and Moses with the stone tablets in his hands... Michelangelo's ceiling in the Sistine Chapel did not inspire such rapturous admiration in me as the animals entering Noah's Ark in pairs I saw through my child's eyes. Not primitive, but simply clumsy religious paintings by Jewish artisan painters. In 1956, I stopped in Stryi on my way back from Kyiv. The Soviet authorities had turned the beautiful, historic synagogue into a warehouse...

Julian Strykowski. Interview with Piotr Szewc, 1991.

фото

© СЕРГІЙ ХОМ'ЯК, CC BY-SA 4.0

міця пам'яті

Синагога
Частково збережений цвинтар

ТУРКА

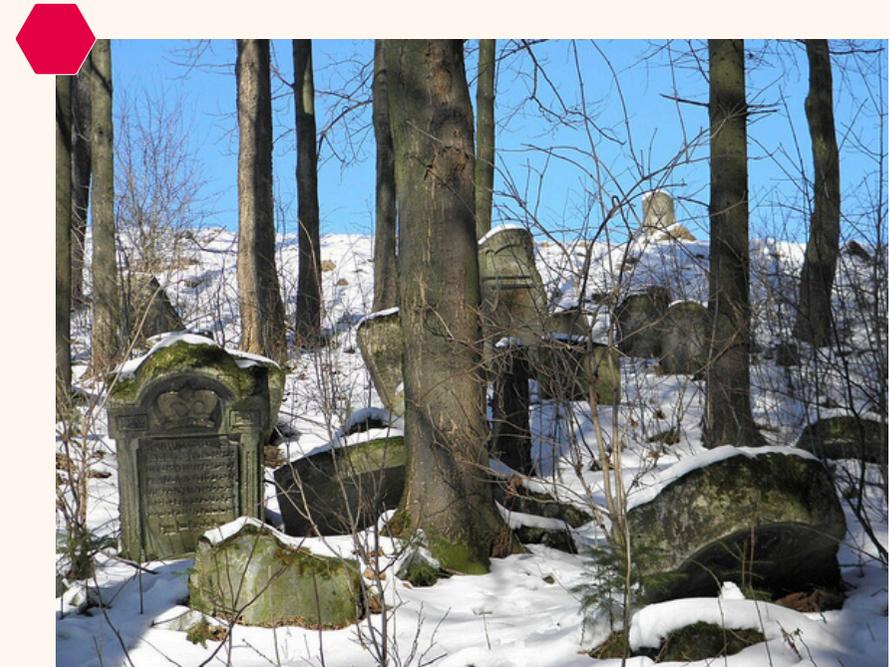
Місто в Самбірському районі Львівської області, колишній районний центр. Розташоване на березі ріки Стрий, на колишньому торговельному шляху до Угорщини. Перша письмова згадка про місто датується 15 ст. Населення сьогодні становить близько 7 тис. осіб.

sites

Synagogue
Partially preserved cemetery

/ TURKA

A town in Sambir district of Lviv region, formerly a district centre. It is located on the banks of the Stryi River, on the former trade route to Hungary. The first written mention of the town dates back to the 15th century. Its population is around 7,000.

фото

© Герич І.Д., СС BY-SA 3.0

ОДИН ОБ'ЄКТ — ОДНА ІСТОРІЯ

ФОТО

(Єврейський цвинтар у Жидачеві)

© СЕРГІЙ ХОМ'ЯК, CC BY-SA 4.0

ONE OBJECT — ONE STORY

БЕРЕЗДІВЦІ • Цвинтар 19 ст. | **БІБРКА** • Руїни двох синагог 19 ст., залишки цвинтаря | **ЖИДАЧІВ** • Цвинтар

КОМАРНО • Цвинтар | **МИКОЛАЇВ** • Цвинтар 19 ст.

НОВІ СТІЛИЩА • Перебудована синагога, частково збережений цвинтар | **РАВА РУСЬКА** • Цвинтар 18-19 ст.

РАДЕХІВ • Синагога 19 ст. | **РУДКИ** • Цвинтар 18 ст. | **СТАРА СІЛЬ** • Цвинтар

ЩИРЕЦЬ • Цвинтар

BEREZDIVTSI • 19th-century cemetery | **BIBRKA** • Ruins of two 19th-century synagogues, remains of a cemetery | **ZHYDACHIV** • Cemetery

KOMARNO • Cemetery | **MYKOLAYIV** • 19th-century cemetery

NOVI STRILYSHCHA • Rebuilt synagogue, partially preserved cemetery | **RAVA-RUSKA** • Cemetery of the 18th-19th centuries

RADEHIV • 19th-century synagogue | **HUDKY** • 18th-century cemetery | **STARA SIL** • Cemetery

SHCHYRETS • Cemetery

**БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ
«МІЖНАРОДНИЙ БЛАГОДІЙНИЙ
ФОНД "ЄДНІСТЬ СПАДЩИНИ"»**

#благодійна організація

**БОРИСЛАВСЬКИЙ ЗЗСО
I-III СТ. №4 ІМ. С.
КОВАЛІВА**

#заклад загальної середньої освіти

БОРИСЛАВСЬКИЙ ТІЦ

#комунальне підприємство

**КЗ ЛОР «ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ
МУЗЕЙ» М. ГЛИНЯНИ**

#музей

ЛЕМБЕРІК

#громадська організація

**ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ**

#державна мистецька школа вищої освіти

**МУЗЕЙ
«ДРОГОБИЧЧИНА»**

#музей

МУЗЕЙ ІСТОРІЇ РЕЛІГІЇ

#музей

СПАДЩИНА.UA

#благодійний фонд

СТРИЙСЬКЕ КОЛО

#громадська організація

**ХЕСЕД-АР'Є — ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ
ЄВРЕЙСЬКИЙ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД**

#благодійна організація

**ЦЕНТР «БРАМА ГРОДСЬКА – ТЕАТР
NN» В ЛЮБЛІНІ**

#муніципальний заклад культури

ХРАНИТЕЛІ

Анастасія Солоненко Ганна Гаврилів Емілія Міллер Євген Тиченко Зеновія Шульга
Лідія Мазурчак Максим Мартин Марія Флейчук Наталія Левкович Наталія Толок
Оксана Бойко Оксана Савчук-Царинська Олеся Дацко Ольга Лідовська

**CHARITABLE ORGANIZATION
"INTERNATIONAL CHARITABLE
FOUNDATION 'YEDNIST SPADSHCHYNY'"**

#charitable organisation

**BORYSLAV S. KOVALIV I-III
DEGREE SECONDARY SCHOOL
NO. 4**

#general secondary education institution

BORYSLAV TOURISM CENTER

#communal enterprise

**КЗ ЛОР «ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ
МУЗЕЙ» М. ГЛИНЯНИ**

#музей

LEMBERIK

#non-governmental organisation

**LVIV NATIONAL
ACADEMY OF ARTS**

#state school of higher arts education

**DROHOBYCHCHYNA
MUSEUM**

#museum

MUSEUM OF HISTORY OF RELIGION

#museum

HERITAGE.UA

#charitable organisation

STRYISKE KOLO

#non-governmental organisation

**HESED-ARYEH — ALL-UKRAINIAN
JEWISH CHARITABLE FOUNDATION**

#charitable organisation

**THE "GRODZKA GATE – NN THEATRE"
CENTRE IN LUBLIN**

#municipal cultural institution

KEEPERS

Anastasiya Solonenko Hanna Havryliv Emiliya Miller Yevhen Tychenko Zenoviya Shulha
Lidiya Mazurchak Maksym Martyn Mariya Fleichuk Nataliya Levkovych Nataliya Tolok
Oksana Boyko Oksana Savchuk-Tsarynska Olesya Datsko Olha Lidovska

КАТАЛОГ

створено Агенцією регіонального розвитку Львівської області за підтримки Львівської обласної державної адміністрації.

Окремі подяки за надання інформації: Анастасії Солоненко, Емілії Міллер, Євгену Тиченко, Зеновії Шульзі, Лідії Мазурчак, Максиму Мартину, Наталії Толок, Оксані Бойко, Оксані Савчук-Царинській та Олесі Дацко

Тексти: Максим Мартин
кандидат історичних наук, член Української асоціації юдаїки, завідувач відділу Львівського музею історії релігії

Переклад: Ольга Демедюк
Редагування: Аліна Штемпель, Христина Івашків
Макет: Анастасія Пелех

візуальний матеріал

світлина:

- надано Центральним державним історичним архівом України, м. Львів
- надано Управлінням туризму і курортів ЛОДА
- надано Львівським музеєм історії релігії
- надано КЗ ЛОР «Історико-краєзнавчим музеєм» відділ ткацтва та килимарства у місті Глиняни
- використані зі спеціальної номінації «Єврейська спадщина» від української частини міжнародного фотоконкурсу [«Вікі любить пам'ятки»](#)
- надано фотографом Романом Шишаком

в межах проекту
JEWELS TOUR Interreg Europe

CATALOGUE

created by the Regional Development Agency of Lviv Region with the support of the Lviv Regional State Administration.

Thanks to Anastasiya Solonenko, Emiliya Miller, Yevhen Tychenko, Zenoviya Shulha, Lidiya Mazurchak, Maksym Martyn, Nataliya Tolok, Oksana Boyko, Oksana Savchuk-Tsarynska and Olesya Datsko for providing information

Texts: Maksym Martyn
PhD in in Historical Sciences, Head of Department at the Lviv Museum of the History of Religion, Member of the Ukrainian Association for Jewish Studies

Translation: Olha Demedyuk
Editing: Alina Shtempel, Khrystyna Ivashkiw
Layout: Anastasia Pelekh

visual aid

images:

- provided by the Central State Historical Archives of Ukraine in Lviv
- provided by the Department of Tourism and Resorts of the Lviv Regional State Administration
- provided by the Museum of the History of Religion
- provided by the History and Local Lore Museum (an institution of the Lviv Regional Council), specifically at the Hlynyany Department of Weaving and carpet-Making (director I. Tymets).
- from the "Jewish Heritage" special nomination from the Ukrainian part of the [Wiki Loves Monuments](#) international photo competition
- courtesy of photographer Roman Shyshak

---

as part of the
JEWELS TOUR Interreg Europe project

